

SNBP INTERNATIONAL & Sr. SECONDARY SCHOOL, CHIKHALI, PUNE

AFFILIATION NO. 1130703

SAMPLE PAPER 2024-25

GRADE: VIII	SUBJECT: SANSKRIT	DATE: / / 2025	TIME: 3 HRS	MARKS: 60
----------------	----------------------	-------------------	----------------	--------------

निर्देशाः –(i) प्रश्नपत्रे चत्वारः खण्डाः सन्ति ।

खण्डः (क) अपठित-अवबोधनम्- 8 अङ्काः

खण्डः(ख) रचनात्मक-कार्यम् - 12 अङ्काः

खण्डः (ग) अनुप्रयुक्त व्याकरणम्- 18अङ्काः

खण्डः(घ) पठित-अवबोधनम् - 22 अङ्काः

(ii) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।

(iii) प्रश्नानाम् उत्तराणि खण्डानुसारं क्रमेणैव लेखनीयानि ।

(iv) प्रश्न संख्या अवश्यं लेखनीया ।

(v) उत्तराणि संस्कृतेन एव लेखनीयानि ।

प्र .1- अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि निर्देशानुसारं लिखत-

भारतीय संस्कृतेः होलिकोत्सवस्य विशिष्टं महत्त्वं वर्तते। हिरण्यकशिपोः भगिन्याः होलिकायाः दहनेन अयम् उत्सवः सम्बद्धः अस्ति। सा देवस्य वरप्रभावेण अग्निना दग्धा न भवति स्म। अतएव हिरण्यकशिपोः निर्देशेन सा प्रहादम् अङ्के उपवेश्य अग्नौ उपविष्टवती। परन्तु प्रहादस्य भक्त्या प्रसन्नो भूत्वा नारायणः प्रह्लादं रक्षितवान्। प्रज्वलितेन अग्निना सा स्वयमेव दग्धा। तस्याः घटनायाः स्मृतिरूपेण प्रतिवर्षं फाल्गुन-पूर्णिमावसरे होलिकोत्सवः भवति। अस्मिन् अवसरे जनाः परस्परं प्रेम्णा मिलन्ति। एतेन - तेषां प्रीतिः वर्धते।

I. एकपदेन उत्तरत। (एक पद में उत्तर दीजिए)

2Q×1M=2M

(क) कस्य विशिष्ट महत्त्वं वर्तते ?

(ख) कस्य भक्त्या नारायणः प्रसन्नः अभवत्?

II. पुर्णवाक्येन उत्तरत-

2Q×2M=4M

(क) होलिकोत्सवः कदा भवति ?

(ख) होलिकोत्सवः केन संबद्धः अस्ति ?

III. यथानिर्देशम् उत्तरत-

2Q×1M=2M

(क) "अयम् उत्सवः" अत्र किं विशेषणम् ?

i) अयम्

ii) उत्सवः

iii) अयमोत्सवः

(ग) "भवति " अस्मिन् पदे कः लकारः?

i) लट्

ii) लृट्

iii) लङ्.

खण्ड – (ख) रचनात्मक कार्यम्- {10 अङ्काः}

प्र.2- चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः पदानि च प्रयुज्य पञ्च वाक्यानि रचयत –

5Q×1M=5M

1.

मञ्जूषा- देवालयस्य, बालकाः, कुर्वन्ति, जनाः, यच्छति, सन्ति, करोति, जलं, वातावरणम्, अस्ति, बालिका, शुद्धम्, आकाशे, वृक्षाः, मेघाः ।

प्र. 3- मञ्जूषातः उचितं पदं चित्वा अधोदत्तेषु पत्रेषु, रिक्तस्थानपूर्तिं कुरुत-
मित्रं प्रति नववर्षस्य शुभकामनाः

5Q × 1M = 5M

ए-गोविंदपुरी
नव दिल्ली
दिनाङ्क : X.X.2025

प्रिय मित्र अर्णव
सखेहम् नमस्ते

अत्र सर्वविधं (1)..... । तत्रापि अस्तु।

अग्रिमे सप्ताहे (2)..... शुभारम्भः भविष्यति। एतस्मिन् (3)..... तुभ्यम् शुभकामनाः
प्रेषयामि। गृहे सर्वेभ्यः मम नववर्षस्य (4)..... ददातु। अग्रजेभ्यः सादरं प्रणामाः, (5) ----- स्नेहराशिः।

भवदीयम् अभिन्नमित्रम्
राकेशः

मञ्जूषा- नववर्षस्य, अनुजेभ्यः, कुशलम्, अवसरे, हार्दिक-शुभाशंसाः

प्र. 4- अधोलिखित हिन्दी वाक्यानां संस्कृत भाषायाम् अनुवादं कुरुत- (कोऽपि द्वौ)

2Q × 1M = 2M

- (i) तुम क्या करते हो | (ii) वे सब खाना खाते हैं |
(iii) हम सब कल घुमने जायेंगे | (iv) वह क्या करती है ?

खण्ड (ग) अनुप्रयुक्त व्याकरणम् {18 अङ्काः}

प्र. 5- अधोलिखित शब्दानां सन्धिं विच्छेदं च कुरुत- (कोऽपि पञ्च)

5Q × 1M = 5M

- (i) अत्युच्चशिखर (ii) महेश्वरः (iii) सदैव (iv) शयनम्
(v) ग्रन्थ + आलयः

प्र. 6- अधोलिखित पदानि निर्देशानुसारं परिवर्तयत-(कोऽपि पञ्च)

5Q × 1M = 5M

- i) गणेश (द्वितीया एकवचनम्) -----
ii) रमा (चतुर्थी एकवचनम्) -----
iii) मुनि (सप्तमी एकवचनम्) -----
iv) वटु (पंचमी द्विवचनम्) -----
v) एतत् (स्त्री.) (द्वितीया बहुवचनम्) -----
vi) युष्मत् (षष्टि बहुवचनम्) -----

प्र. 7- लट् लकारपदेभ्यः लृट्, लोट् लकार पदानां निर्माणं कुरुत-- (कोऽपि पञ्च)

5Q×1M=5M

लट् लकारे	लृट् लकारे	लोट् लकारे
i) पश्यन्ति	-----	-----
ii) खेलति	-----	-----
iii) अस्मि	-----	-----
iv) वदथः	-----	-----
v) लिखामः	-----	-----
vi) भवति	-----	-----

प्र. 8 अधोलिखितानां शब्दानां प्रकृति प्रत्यय विभागं कृत्वा लिखत-

6Q×1/2M=3M

i) पठित्वा = ----- + -----	ii) कृत्वा = ----- + -----
iii) परिहस्य = ----- + -----	iv) अनुभूय = ----- + -----
v) द्रष्टुम् = ----- + -----	vi) लेखितुम् = ----- + -----

खण्ड (घ) पठित अवबोधनम् {22 अङ्काः}

प्र.9- अधोलिखित गद्यांशं, पद्यांशं, नाट्यांशं च पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत-

(अ)गद्यांश –

उपरि निर्मितं चित्रं पश्यत। इदं चित्रं कस्याश्चित् पाठशालायाः वर्तते। इयं सामान्या पाठशाला नास्ति। इयमस्ति महाराष्ट्रस्य प्रथमा कन्यापाठशाला। एका शिक्षिका गृहात् पुस्तकानि आदाय चलति। मार्गे कश्चित् तस्याः उपरि धूलिं कश्चित् च प्रस्तरखण्डान् क्षिपति। परं सा स्वदृढनिश्चयात् न विचलति। स्वविद्यालये कन्याभिः सविनोदम् आलपन्ती सा अध्यापने संलग्ना भवति। तस्याः स्वकीयम् अध्ययनमपि सहैव प्रचलति। केयं महिला? अपि यूयमिमां महिलां जानीथ? इयमेव महाराष्ट्रस्य प्रथमा महिला शिक्षिका सावित्री बाई फुले नामधेया।

(क) एकपदेन उत्तरत-

2Q×1/2M=1M

i) इदं चित्रं कस्याः वर्तते?

ii) इयं कीदृशी पाठशाला नास्ति ?

(ख) पुर्णवाक्येन उत्तरत- (केवलं प्रश्न एकम्)

1Q×2M =2 M

i) मार्गे तस्याः उपरि किं क्षिपति ?

(ग) यथानिर्देशम् उत्तरत-

2Q×1M=2M

i) 'अधः' इति पदस्य विलोमपदं लिखत ?

ii) "इयं सामान्या पाठशाला नास्ति।" अत्र नास्ति क्रियापदस्य कर्ता कः?

(आ)पद्यांश –

इयं वीरभोग्या तथा कर्मसेव्या
जगद्वन्दनीया च भूः देवगेया।
सदा पर्वणामुत्सवानां धरेयं
क्षितौ राजते भारतस्वर्णभूमिः॥

(क) एकपदेन उत्तरत-

2Q×1/2M=1M

i) इयं भूः कीदृशी अस्ति?

ii) भारत भूः कैः गेया वर्तते?

(ख) पुर्णवाक्येन उत्तरत- (केवलं प्रश्न एकम्)

1Q×2M =2 M

i) भारतस्य इयं धरा सदा केषाम् अस्ति?

(ग) यथानिर्देशम् उत्तरत-

2Q×1M=2M

i) श्लोके 'पृथिव्याम्' इत्यस्य पदस्य कः पर्यायः आगतः?

(क) राजते

(ख) क्षितौ

(ग) देवगेया

ii) 'राजते' इति क्रियापदस्य कर्तृपदं श्लोके किम् आगतम्?

(क) भारतम्

(ख) स्वर्णभूमिः

(ग) भारतस्वर्णभूमिः

(इ) नाट्यांश –

(नदीतीरं गन्तुकामाः बालाः यत्र-तत्र अवकरभाण्डारं दृष्ट्वा वार्तालापं कुर्वन्ति)

जोसेफः – पश्यन्तु मित्राणि यत्र-तत्र प्लास्टिकस्यूतानि अन्यत् चावकरं प्रक्षिप्तमस्ति। कथ्यते यत् स्वच्छता स्वास्थ्यकरी परं वयं तु शिक्षिताः अपि अशिक्षिताः इवाचरामः अनेन प्रकारेण...

वैभवः – गृहाणि तु अस्माभिः नित्यं स्वच्छानि क्रियन्ते परं किमर्थं स्वपर्यावरणस्य स्वच्छतां प्रति ध्यानं न दीयते।

विनयः – पश्य-पश्य उपरितः इदानीमपि अवकरः मार्गं क्षिप्यते।

(आहूय) महोदये! कृपा करु मार्गं भ्रमभ्यः एतत् तु सर्वथा अशोभनं कृत्यम्।

अस्मसदृशेभ्यः बालेभ्यः भवतीसदृशैः एवं संस्कारा देयाः।

रोजलिन् – आम् पुत्र! सर्वथा सत्यं वदसि! क्षम्यन्ताम्। इदानीमेवागच्छामि।

(क) एकपदेन उत्तरत-

2Q×1/2M=1M

i) शिक्षिताः वयं कीदृशम् इव आचरामः?

ii) बालाः यत्र-तत्र किं दृष्ट्वा वार्तालापं कुर्वन्ति?

(ख) पुर्णवाक्येन उत्तरत- (केवलं प्रश्न एकम्)

1Q×2M = 2 M

i) अस्माभिः कानि नित्यं क्रियन्ते ?

(ग) यथानिर्देशम् उत्तरत-

2Q×1M=2M

i) संवादे 'अशिक्षिताः' इत्यस्य पदस्य कः विपर्ययः प्रयुक्तः? (क) शोभनम्

(ख) अशिक्षिताः

(ग) क्षिप्यते

ii) अस्माभिः इति पदे का विभक्ति ?

(क) चतुर्थी

(ख) पंचमी

(ग) तृतीया

प्र. 10- रेखाङ्कितानि पदानि आधृत्य प्रश्न निर्माणं कुरुत- (कोऽपि चत्वारः)

4Q×1M=4M

i) जागरूकतया एवं स्वच्छताऽभियानमपि गतिं प्राप्स्यति।

ii) सर्वे अवकरं संगृह्य अवकरकण्डोले पातयन्ति।

iii) अधुना प्लास्टिकनिर्मितानि वस्तूनि प्रायः प्राप्यन्ते।

iv) वयं स्वदेशस्य राज्यानां विषये ज्ञातुमिच्छामि

v) वायुवेगः सर्वथाऽवरुद्धः आसीत्।

vi) धेनुः शाकफलानामावरणैः सह प्लास्टिकस्यूतमपि खादति स्म।

प्र. 11- विशेष्य-विशेषणानाम् उचितं मेलनम् कुरुत -

3Q×1M = 3M

	(अ)
i)	प्राचीने
ii)	अयम्
iii)	महत्वाध्यायिनि
iv)	एकः

	(ब)
	समवायः
	प्रदेशः
	इतिहासे
	संस्कृति

समाप्तम्